

PHÂN TÍCH LỢI ÍCH – CHI PHÍ

Bài giảng 1

GIỚI THIỆU PHÂN TÍCH LỢI ÍCH – CHI PHÍ

© **PHÙNG THANH BÌNH**

2006

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ môn Kinh tế Tài nguyên và Môi trường (2003), Nhập môn phân tích lợi ích – chi phí, Tái bản lần 1, NXB Đại học Quốc gia TP.HCM, **Chương 1**.
- Boardman, A.E, Greenberg, D.H, Vining, A.R, Weimer, D.L, (2001), Cost-Benefit Analysis: Concepts and Practice, Second Edition, Prentice Hall, Chương 1.
- Pedro Belli, (2002), Phân tích kinh tế các hoạt động đầu tư: Công cụ phân tích và ứng dụng thực tế, NXB Văn hóa – Thông tin, Chương 2.
- A Benefit-Cost Analysis Primer: Chương 1 và 2.
- Frances Perkins (1994), Practical Cost-Benefit Analysis: Basic Concepts and Applications, MacMillan Education Australia PTY LTD, Chương 1, 2, và 3.
- Campbell, H., và Brown, R., (2003), Benefit-Cost Analysis: Financial and Economic Appraisal Using Spreadsheets, Cambridge, **Chương 1**.
- Bài đọc chương 1

NỘI DUNG

- Giới thiệu phân tích lợi ích – chi phí
- Phân biệt phân tích lợi ích – chi phí & phân tích tài chính
- Phân biệt phân tích lợi ích – chi phí & phân tích hiệu quả – chi phí
- Giới thiệu quá trình hình thành và phát triển phân tích lợi ích – chi phí
- Phân loại phân tích lợi ích – chi phí
- Mục đích sử dụng phân tích lợi ích – chi phí
- Các bước trong phân tích lợi ích – chi phí

PHÂN TÍCH LỢI ÍCH CHI PHÍ?

“Một khung phân tích có hệ thống cho việc thẩm định kinh tế các dự án tư và công được đề xuất trên quan điểm xã hội nói chung”

(A systematic framework for economic appraisal of proposed public and private projects from a public interest point of view)

Trích từ “Benefit-Cost Analysis: Financial and Economic Appraisal using Spreadsheets” của H. Campbell & R. Brown (2003)

PHÂN TÍCH LỢI ÍCH CHI PHÍ?

“Phân tích kinh tế, còn gọi là phân tích lợi ích – chi phí, là phân tích mở rộng của phân tích tài chính, ... được sử dụng chủ yếu bởi các chính phủ và các cơ quan quốc tế để xem xét một dự án hay chính sách có làm tăng phúc lợi cộng đồng hay không”
(Frances Perkins, 1994).

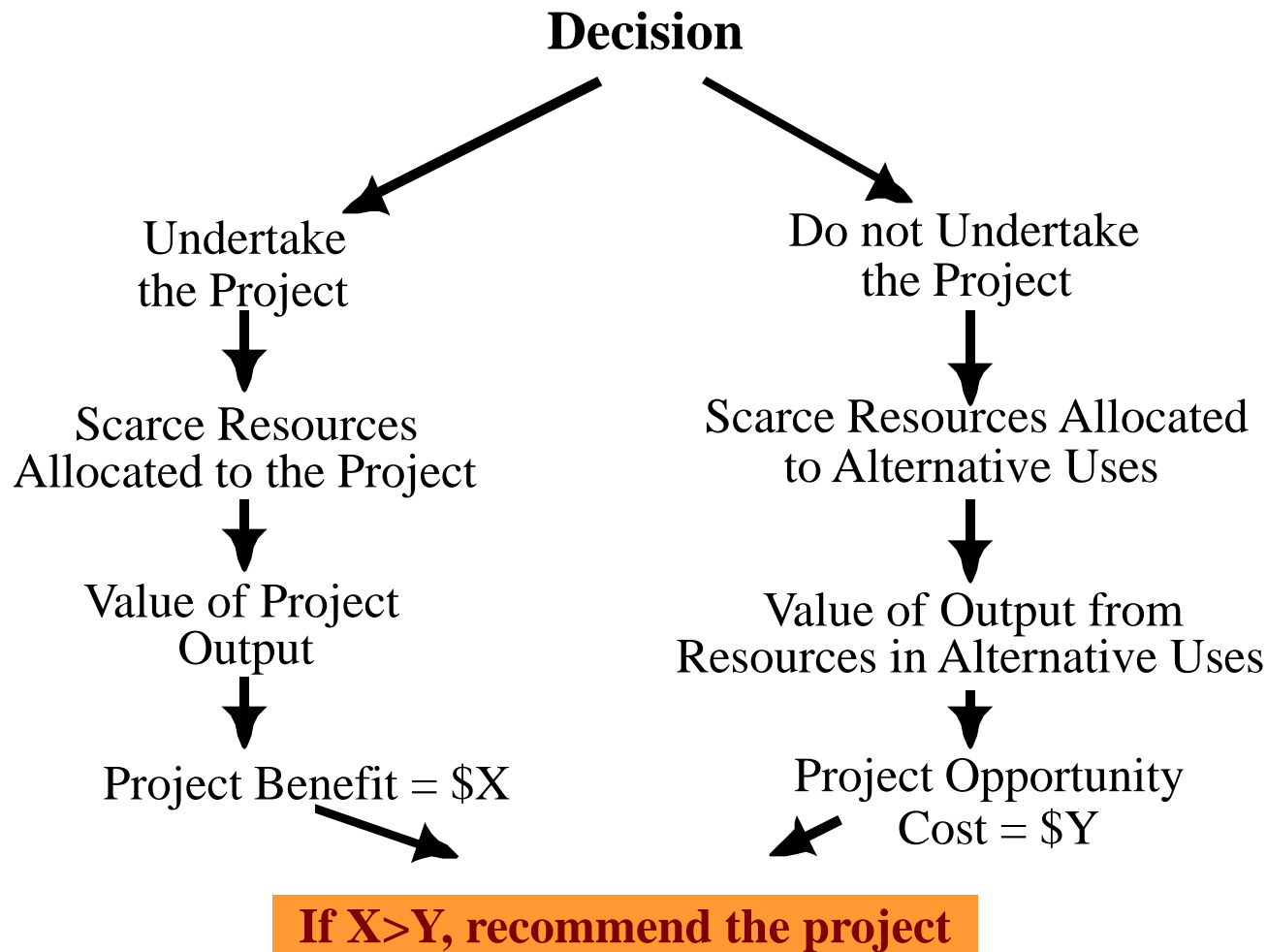
PHÂN TÍCH LỢI ÍCH CHI PHÍ?

“Phân tích lợi ích – chi phí là một phương pháp đánh giá chính sách mà phương pháp này lượng hóa bằng tiền giá trị của tất cả các kết quả của chính sách đối với tất cả mọi thành viên trong xã hội nói chung. Lợi ích xã hội ròng ($NSB = B - C$) là thước đo giá trị của chính sách”
(Boardman, 2001).

PHÂN TÍCH LỢI ÍCH CHI PHÍ?

- Phân tích lợi ích – chi phí là một phương pháp đánh giá để cung cấp thông tin cho việc ra quyết định lựa chọn
- Phân tích lợi ích – chi phí quan tâm chủ yếu đến hiệu quả kinh tế
- Phân tích lợi ích – chi phí xem xét tất cả các lợi ích và chi phí (có giá thị trường và không có giá thị trường)
- Phân tích lợi ích – chi phí xem xét vấn đề trên quan điểm xã hội nói chung

PHƯƠNG PHÁP LUẬN CỦA CBA

“With and Without” Approach to Cost-Benefit Analysis

PHƯƠNG PHÁP LUẬN CỦA CBA

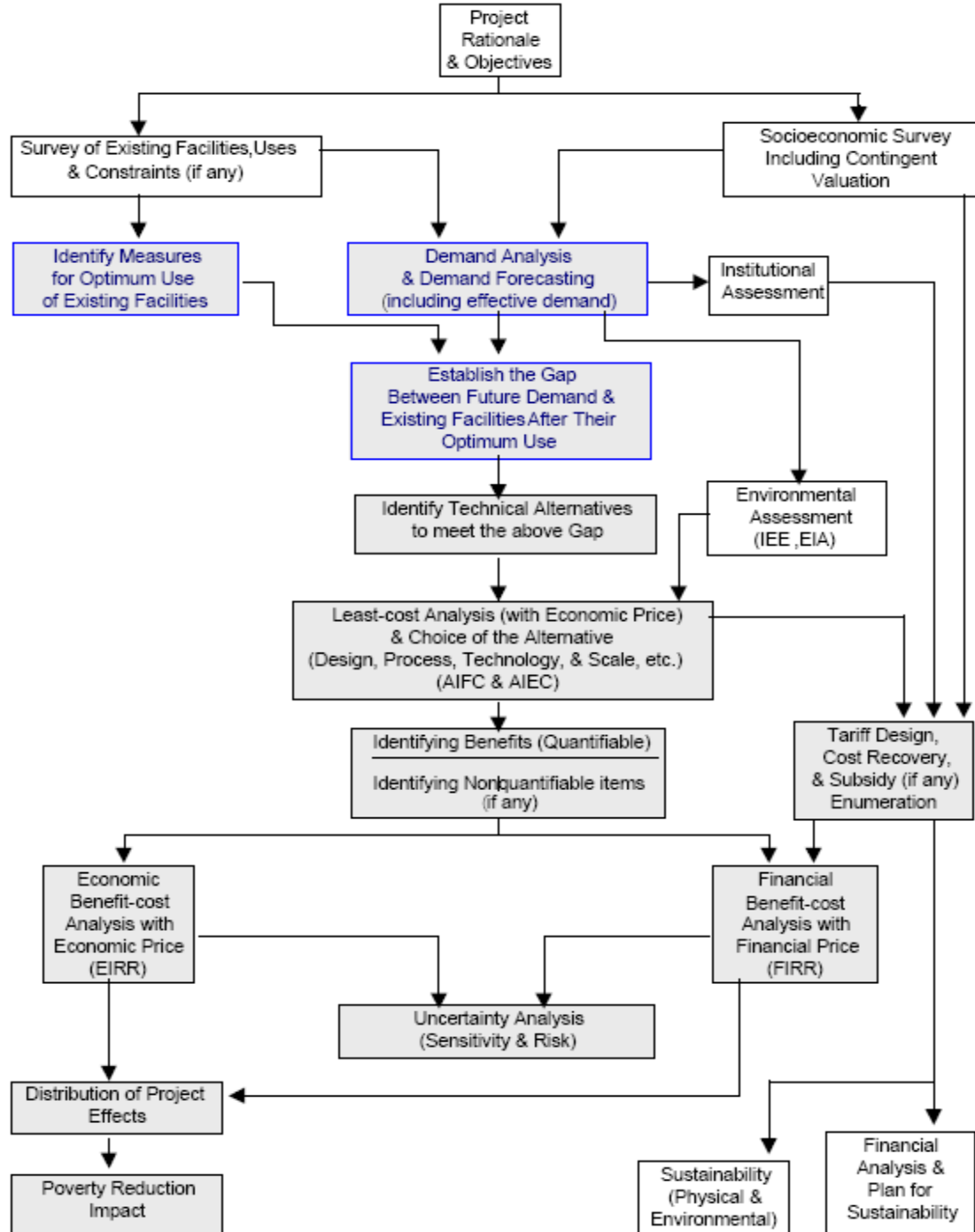
“With” and “without”
≠ “before and after”?

- o Trong khi người phân tích có thể “đề xuất” dự án, còn việc quyết định tùy vào người ra quyết định
- o CBA có ý nghĩa bổ sung cho quá trình ra quyết định, chứ không thay thế việc ra quyết định

PHƯƠNG PHÁP LUẬN CỦA CBA

Theo Campbell: Một bảng tính Excell được chia thành 5 phần có liên quan nhau như sau:

1. Ma trận các biến
2. Phân tích tài chính dự án theo quan điểm ngân hàng/tổng đầu tư
3. Phân tích tài chính dự án theo quan điểm chủ sở hữu
4. Phân tích kinh tế dự án (phân tích hiệu quả): Tính giá trị dự án đối với nền kinh tế
5. Phân tích xã hội: Tính giá trị dự án theo quan điểm của các nhóm có liên quan

PHÂN BIỆT CBA & CEA

CBA <i>(Cost Benefit Analysis)</i>	CEA <i>(Cost Effectiveness Analysis)</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Khi các kết quả chủ yếu của dự án có thể đo lường bằng tiền ▪ So sánh trực tiếp các dự án có các mục tiêu giống hoặc khác nhau ▪ Khi thông tin tương đối rõ ràng ▪ Ứng dụng trong hầu hết các lĩnh vực	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Khi các kết quả chủ yếu của dự án không thể đo lường bằng tiền ▪ Chỉ so sánh các phương án có cùng mục tiêu ▪ Thông tin càng rõ càng tốt ▪ Phù hợp với các dự án thuộc phạm vi các chương trình dịch vụ cộng đồng và xã hội (y tế, giáo dục, phúc lợi, ..)

PHÂN BIỆT CBA & FA

	CBA	FA
Quan điểm	Toàn xã hội	Cá nhân, xí nghiệp, hộ gia đình
Mục tiêu	Tăng phúc lợi	Tăng lợi nhuận/thu nhập
Lợi ích	Tăng phúc lợi xã hội	Doanh thu bằng tiền
Đo lường lợi ích	WTP	Doanh thu bằng tiền
Chi phí	Giảm phúc lợi xã hội	Chi phí bằng tiền
Đo lường chi phí	Chi phí cơ hội	Chi phí bằng tiền
Đánh giá	Thay đổi ròng trong phúc lợi	Thay đổi doanh thu
Đơn vị đo lường	Tiền	Tiền
Khác	...	...

PHÂN LOẠI CBA

Theo Boardman, có thể chi thành 4 loại như sau:

- (1) Ex-ante BCA:** được tiến hành trước khi dự án được thực thi
- (2) Ex-post BCA:** được tiến hành sau khi dự án được thực thi để xem lợi ích mang lại có lớn hơn chi phí không
- (3) In medias res BCA:** được tiến hành trong suốt thời kỳ thực thi dự án
- (4) Ex-ante/ex-post BCA:** dạng kết hợp giữa ex-ante BCA và ex-post BCA.

MỤC TÍCH SỬ DỤNG CBA

Có hai mục đích chính sau đây:

- *Giúp cải thiện việc ra quyết định*

Thất bại thị trường => sự can thiệp của chính phủ => CBA cho biết liệu sự can thiệp này có mang lại hiệu quả hơn không? Lợi ích có lớn hơn chi phí không?

Nói cách khác, mục đích của CBA là giúp việc ra quyết định và phân bổ nguồn lực hiệu quả hơn.

- *Giúp người phân tích hiểu biết thêm về dự án cũng như tiến trình của nó*

Tuy nhiên, mục đích cụ thể của CBA tùy thuộc vào các CBA cụ thể như sau:

MỤC TÍCH SỬ DỤNG CBA

Mục đích	Ex Ante	In Medias Res	Ex Post	Comparative
Quyết định phân bổ nguồn lực cho dự án này				
Có biết giá trị thực của dự án cụ thể				
Góp phần cho biết giá trị thực của dự án tương tự				
Cho biết các lỗi: bỏ sót, dự báo, đo lường và đánh giá trong CBA				

ƯU ĐIỂM CỦA CBA

- Cung cấp thông tin giúp xã hội ra quyết định về việc phân bổ nguồn lực hiệu quả giữa các mục tiêu sử dụng cạnh tranh lẫn nhau (sự rõ ràng và tin cậy cho việc ra chính sách)
- Cung cấp khung phân tích vững chắc cho việc thu thập dữ liệu cần thiết
- Giúp tổng hợp và lượng hóa bằng tiền các tác động khác nhau để có thể so sánh được
- Được ứng dụng cho việc đánh giá nhiều loại tác động của dự án (có giá và không có giá thị trường)

HẠN CHẾ CỦA CBA

Những hạn chế kỹ thuật của CBA

- Lượng hóa bằng tiền các lợi ích và chi phí đôi khi không thể thực hiện được do những hạn chế trong lý thuyết, dữ liệu
- Phương pháp thay thế:
  - Tiến hành CBA định tính
  - Thực hiện phân tích chi phí – hiệu quả
- Sự thích hợp của CBA khi xem xét các mục tiêu khác mục tiêu hiệu quả
  - Thực hiện phân tích đa mục tiêu
  - Thực hiện CBA gia quyền theo sự phân phối

CÁC BƯỚC THỰC HIỆN MỘT CBA

1. Nhận dạng vấn đề và xác định các phương án giải quyết
2. Nhận dạng các lợi ích và chi phí xã hội của mỗi phương án
3. Đánh giá lợi ích và chi phí của mỗi phương án (lượng hóa bằng tiền)
4. Chiết khấu các lợi ích và chi phí để đưa về hiện giá
5. Xác định tiêu chí lựa chọn dự án
6. Phân tích sự phân phối
7. Phân tích độ nhạy
8. Đưa ra đề xuất

CÁC NGUYÊN TẮC CỦA CBA

- Chi phí là tất cả các chi phí bất kể ai gánh chịu
- Lợi ích là tất cả các lợi ích bất kể ai hưởng thụ
- Phải có một đơn vị đo lường chung
- Phải dựa trên đánh giá của người tiêu dùng và người sản xuất vì nó thể hiện hành vi thực sự của họ
- Phân tích một dự án nên so sánh giữa “có và không” có dự án
- Phải xác định rõ quan điểm phân tích
- Tránh tính hai lần các lợi ích và chi phí
- Xác định tiêu chí quyết định các dự án
- Phải xác định rõ tác động động tăng thêm và thay thế